

Bruxelles, den 20.7.2021
SWD(2021) 712 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

**Rapport om retsstatssituationen 2021
Landekapitel om Frankrig**

Ledsagedokument til

**Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske
Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget**

Retsstatssituationen i Den Europæiske Union

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

DA

DA

SAMMENDRAG

Det franske retssystem gennemgår fortsat en række reformer, der skal forbedre dets kvalitet og effektivitet. De mangeårige initiativer til styrkelse af retsvæsenets uafhængighed, navnlig ved at styrke kompetencerne hos det øverste domstolsråd, er imidlertid ikke klar til at blive vedtaget. En vedtagelse ville kræve et kvalificeret flertal af de stemmer, der afgives af begge kamre i parlamentet. Der er sket en betydelig stigning i de ressourcer, der er afsat til retsvæsenet. Der sker fortsat fremskridt med de projekter, der har til formål at opnå fuld digitalisering af strafferetsplejen og visse aspekter af den civile retspleje. To nye lovforslag, der skal styrke tilliden til retssystemet, dækker spørgsmål såsom forretningshemmeligheder for advokater, oprettelse af disciplinære domstole for retsvæsenets aktører og transmission af retsmøder. Republikkens præsident anmodede det øverste domstolsråd om at afgive en udtalelse om, hvordan man kan forbedre ordningen for dommers ansvar og beskyttelse.

Frankrig har styrket sine institutionelle rammer til bekæmpelse og forebyggelse af korruption i den offentlige og private sektor yderligere. De specialiserede institutioner til bekæmpelse af korruption, herunder den høje myndighed for gennemsigtighed i det offentlige liv og det franske agentur til bekæmpelse af korruption, fortsætter med at udføre deres opgaver. Der findes regler for interessekonflikter og beskyttelse af whistleblowere. Selv om den gældende lovgivning om lobbyvirksomhed ikke omfatter personer, der indleder kontakt med højtstående embedsmænd, har regeringen endnu ikke fremsat forslag herom. Indberetninger af aktiver offentliggøres og kontrolleres regelmæssigt. Den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender er blevet omorganiseret og udsender fortsat solide domme, også gennem retlige aftaler af almen interesse, herunder for højtstående embedsmænd og sager af stor værdi. De menneskelige ressourcer i den nationale kommission for kampagnekonti og politisk finansiering forekommer utilstrækkelige set i lyset af arbejdsmængden. Der er som reaktion på covid-19-pandemien blevet indført specifikke foranstaltninger vedrørende offentlige indkøb.

Frankrig har generelt solide retlige rammer, der sikrer mediepluralisme og mediefrihed. En kommende lovændring kan resultere i en institutionel omstrukturering af den nationale medietilsynsmyndighed og oprettelse af et fælles organ med ansvar for audiovisuel og digital kommunikation. Journalister oplever fortsat forskellige former for trusler. I betragtning af stigningen i antallet af angreb under protester eller demonstrationer sigter regeringen mod at gennemføre foranstaltninger til forbedring af kommunikationen mellem journalister og politistyrker under sådanne begivenheder. De franske myndigheder planlagde en omfattende genopretningsplan for medieføretagender for at afbøde virkningerne af covid-19-pandemien og for at støtte omdannelsen af mediesektoren.

Lovgivningsprocessen omfatter ofte konsekvensanalyser og interessenthøringer. Regeringen har imidlertid øget hurtige vedtagelsesprocedurer betydeligt, hvilket har begrænset den parlamentariske debat om visse følsomme lovforslag. Undtagelsestilstanden i lyset af covid-19-pandemien ophørte den 1. juni 2021. Forfatningsrådet og statsrådet har behandlet en række andre foranstaltninger, der påvirker de grundlæggende rettigheder, og afviste en anmodning fra regeringen om at overveje, om en afgørelse fra EU-Domstolen kunne være i strid med princippet om kompetencetildeling og kompetencefordeling mellem EU og medlemsstaterne. Uafhængige myndigheder spillede fortsat en meget aktiv rolle med hensyn til at beskytte de grundlæggende rettigheder under covid-19-pandemien. Ombudsmanden erkendte, at der er behov for at forbedre de nationale myndigheders opfølgning af dens anbefalinger. Den seneste lovgivning giver anledning til bekymring med hensyn til dens potentielle indvirkning på landskabet for civilsamfundet. Navnlig blev den nye lov om global

sikkerhed genstand for stærk kritik fra interessenter og uafhængige myndigheder, og forfatningsrådet erklærede nogle af dens bestemmelser forfatningsstridige, navnlig den lov, der havde til formål at beskytte anonymiteten af politibetjente i tjeneste.

I. RETSVÆSENET

Retssystemet er sammensat af to autonome grene af domstole: almindelige domstole med kompetence inden for civil- og strafferetlige sager på den ene side og forvaltningsdomstole på den anden side. Begge grene består af tre niveauer af domstole med domstole i første instans, appeldomstole og en øverste domstol (henholdsvis kassationsdomstolen og statsrådet). Statsrådet har også en rådgivende gren, der afgiver udtalelser om udkast til lovgivning og har til opgave at administrere forvaltningsdomstolene og appeldomstolene. Forfatningsrådet har kompetence til at efterprøve, om lovene er i overensstemmelse med forfatningen. Det øverste domstolsråd, hvor halvdelen af medlemmerne er dommere valgt af kolleger¹, spiller en vigtig rolle i beskyttelsen af retsvæsenets uafhængighed. Rådet udnævner ansøgere til de øverste retslige funktioner og afgiver bindende udtalelser for så vidt angår justitsministerens udnævnelse af dommere². Anklagemyndigheden er en del af retsvæsenet og hører under justitsministerens myndighed³. Sidstnævnte kan give generelle instrukser om politik for retsforfølgelse, men er udelukket fra at give instrukser i individuelle sager⁴. Frankrig deltager i Den Europæiske Anklagemyndighed. Advokater er repræsenteret af forskellige advokatsamfund i hele Frankrig.

Uafhængighed

Uafhængigheden opfattes som middel både blandt virksomheder og den almindelige befolkning⁵. 57 % af den brede befolkning og 58 % af virksomhederne mener, at domstolenes uafhængighed er "delvis god" eller "meget god"⁶. Opfattelsen af uafhængighed har stort set været stabil siden 2016 i den brede befolkning, men er de seneste år steget blandt

¹ Det øverste domstolsråd har to forskellige sammensætninger. Hvad angår sammensætningen med hensyn til dommere består det øverste domstolsråd af præsidenten for kassationsdomstolen, fem dommere, en offentlig anklager, et medlem af statsrådet, en advokat og seks andre kvalificerede medlemmer, som ikke er tilknyttet parlamentet, retsvæsenet eller forvaltningen. Rådet består af en yderligere dommer, når det fungerer som disciplinæråd. Hvad angår sammensætningen med hensyn til anklagere består det øverste domstolsråd af rigsadvokaten ved kassationsdomstolen, fem offentlige anklagere, en dommer, det samme medlem af statsrådet som nævnt ovenfor, den samme advokat som nævnt ovenfor og de samme seks andre kvalificerede medlemmer som nævnt ovenfor. Rådet består af en yderligere anklager, når det fungerer som disciplinæråd. Se i den forbindelse også anbefaling CM/Rec(2010)12 fra Europarådets Ministerkomité, hvori det i punkt 27 anføres, at: "*Mindst halvdelen af medlemmerne af sådanne [domstols]råd bør være dommere, der er valgt af ligestillede fra alle niveauer i retsvæsenet og med respekt for pluralisme i retsvæsenet*".

² Anklagere udnævnes på nuværende tidspunkt af justitsministeren efter en rådgivende udtalelse fra rådet.

³ Artikel 5, bekendtgørelse 58-1270 af 22. december 1958.

⁴ Artikel 1, lov 2013-669 af 25. juli 2013.

⁵ Opfattelsen af retsvæsenets uafhængighed er kategoriseret som følger: meget lav (under 30 % af de adspurgte opfatter retsvæsenets uafhængighed som rimelig god og meget god), lav (mellem 30-39 %), middel (40-59 %), høj (60-75 %), meget høj (over 75 %).

⁶ Mens 5 % af den brede befolkning og 7 % af virksomhederne angiver, at de opfatter retsvæsenets uafhængighed som "meget god", og 52 % af den brede befolkning og 51 % af virksomhederne opfatter den som "delvis god", opfatter 29 % af den brede befolkning og 26 % af virksomhederne graden af retsvæsenets uafhængighed som "delvis dårlig" eller "meget dårlig". EU's resultattavle for retlige anliggender for 2021, figur 48 og 50; Eurobarometerundersøgelse.

virksomheder⁷. I begge tilfælde er den årsag, der hyppigst fremføres for den opfattede mangel på uafhængighed, forbundet med indblanding eller pres fra regering og politikere⁸.

Der er ikke sket fremskridt med den mangeårige forfatningsreform, der har til formål at styrke kompetencerne for det øverste domstolsråd⁹. Forfatningsreformen¹⁰ vil navnlig gøre det øverste domstolsråds udtalelse om udnævnelse af kandidater til anklagere bindende for den udøvende myndighed, gøre det øverste domstolsråd til det kompetente organ med hensyn til at træffe afgørelser om disciplinære foranstaltninger vedrørende anklagere¹¹, ophæve republikkens tidligere præsidenters ret til at blive medlem af forfatningsrådet efter deres embedsperiode og afskaffe republikkens domstol¹². I en rapport om hindringer for retsvæsenets uafhængighed, som blev udarbejdet af en parlamentarisk undersøgelseskommission den 2. september 2020¹³, blev det understreget, hvor vigtigt det er at gennemføre denne forfatningsreform. I rapporten foreslås det at styrke det øverste domstolsråds rolle yderligere, navnlig ved fuldt ud at tilpasse disciplinær- og udnævnelsesreglerne for anklagere til dem, der gælder for dommere¹⁴, og ved at give det øverste domstolsråd beføjelse til at handle af egen drift i alle spørgsmål vedrørende retsvæsenets uafhængighed¹⁵. For at sikre vedtagelse af forslaget til forfatningslov vil præsidenten skulle indkalde begge kamre i deputeretkammeret¹⁶ til at stemme, idet der kræves et kvalificeret flertal på tre femtedele af de afgivne stemmer. Behovet for at styrke det øverste domstolsråds disciplinære beføjelser blev yderligere fremhævet i forbindelse med administrative undersøgelser, som justitsministeren har beordret mod tre anklagere fra den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender, og som i øjeblikket er under behandling og kan føre til disciplinærsager¹⁷. Tre dommeres fagforeninger indgav en klage over justitsministeren og påberåbte sig interessekonflikter i forbindelse med hans tidligere

---

⁷ Figur 48 og 50 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁸ Figur 49 og 51 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

⁹ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 1-2.

¹⁰ Forfatningsloven blev fremsat i nationalforsamlingen den 29. august 2019.

¹¹ I øjeblikket afgiver det øverste domstolsråd en uforpligtende udtalelse om udnævnelser af foreslåede anklagere og om justitsministerens disciplinære afgørelser. I praksis følger justitsministeren imidlertid altid denne udtalelse, og den foreslåede ændring ville stadfæste dette tilsagn i positiv lovgivning.

¹² Denne særlige domstol, der består af seks medlemmer af senatet, seks medlemmer af nationalforsamlingen og tre dommere ved kassationsdomstolen, har kompetence til at behandle straffesager vedrørende regeringsmedlemmers handlinger under udøvelsen af deres hverv. I stedet skulle appeldomstolen i Paris gøres kompetent til at behandle sådanne sager.

¹³ Det franske parlament, undersøgelseskommissionen (2020), rapport om hindringer for retsvæsenets uafhængighed, https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/rapports/cejustice/115b3296_rapport-enquete.

¹⁴ Det øverste domstolsråd vil således foreslå udnævnelser af ledere af anklagemyndigheder i stedet for kun at afgive udtalelse om forslag fra justitsministeren.

¹⁵ På nuværende tidspunkt er det i henhold til forfatningens artikel 65 kun præsidenten, der kan henvende sig til det øverste domstolsråds plenum med henblik på en udtalelse i sin rolle som garant for retsvæsenets uafhængighed. Der gøres sjældent brug af denne mulighed, og den eneste måde, hvorpå det øverste domstolsråd kan handle af egen drift på sådanne områder, er at udsende meddelelser, som ikke desto mindre er uden juridisk værdi. Det øverste domstolsråd udsendte i 2020 og 2021 adskillige meddelelser som følge af opfattede trusler mod retsvæsenets uafhængighed eller domstolens autoritet.

¹⁶ I henhold til forfatningens artikel 89 er deputeretkammeret det navn, der gives til det organ, der er oprettet, når begge kamre mødes for at stemme om ændringer af forfatningen eller for at lytte til en af præsidentens taler.

¹⁷ I henhold til artikel 58 og 59-1 i bekendtgørelse nr. 58-1270 af 22. december 1958 afgiver det øverste domstolsråd kun en uforpligtende udtalelse om, hvorvidt anklagere skal straffes, og den endelige afgørelse træffes af justitsministeren. Ved dekret af 23. oktober 2020 overdrog justitsministeren kompetencen til at gribe ind over for premierministeren i sager, hvor han tidligere havde været involveret som advokat. Dette berører dog ikke den oprindelige beslutning om at indlede administrative undersøgelser mod anklagerne, som endnu ikke er afsluttet.

advokatvirksomhed¹⁸. Republikkens domstol fastslog, at klagen kunne antages til realitetsbehandling, og indledte den 13. januar 2021 en retslig undersøgelse. Den 23. februar 2021 indgav republikkens præsident en anmodning til det øverste domstolsråd om en udtalelse om både dommers ansvar og beskyttelse. Et af målene er at effektivisere klagesystemet fra sagens parter med henblik på bedre at kunne håndtere tilfælde af professionelle mangler hos dommere¹⁹.

To nye lovforslag har til formål at øge tilliden til retsvæsenet. Justitsministeren forelagde den 14. april 2021 ministerrådet to lovforslag med henblik på at styrke tilliden til retsvæsenet, hvilket navnlig skulle forbedre beskyttelsen af forretningshemmeligheder for forsvarsadvokater²⁰, oprette nationale disciplinære domstole for retsvæsenets aktører, som også skulle have til opgave at udarbejde en etisk kodeks, og udvide muligheden for at filme og transmittere retsmøder²¹ for at fremme forståelsen af retsvæsenet i den brede offentlighed.

Kvalitet

Flere projekter er ved at blive gennemført for at udbygge digitaliseringen af retssystemet yderligere. På trods af bestræbelserne på at styrke digitaliseringen af retssystemet²² er der stadig plads til forbedringer med hensyn til de procedureregler, der tillader digital teknologi i domstole, domstolenes og anklagemyndighedens brug af digital teknologi og elektroniske kommunikationsværktøjer samt digitale løsninger til at indlede, gennemføre og følge retssager²³. På straffeområdet er der iværksat et projekt, der kaldes "digital strafferetspleje". Formålet er at digitalisere alle sagens trin — lige fra registreringen af en anmeldelse eller konstateringen af en lovovertrædelse til afsigelsen af dommen og registreringen af retsafgørelsen — samt at lette parternes og retsvæsenets aktørers adgang til sagsakterne. Gennemførelsen af de forskellige redskaber til digitalisering af kommunikationen mellem alle aktører i straffesagen samt alle dokumenter i sagen²⁴ begyndte eksperimentelt i 2019 ved to domstole og vil gradvist blive udvidet til at omfatte alle domstole²⁵. På det civile område har Portalis-programmet til formål at erstatte alle otte

---

¹⁸ Åbent brev fra *Syndicat de la Magistrature* og *Union Syndicale des Magistrats*, offentliggjort den 21. december 2020.

¹⁹ Borgerne har siden 2011 i henhold til organisk lov nr. 2010-830 af 22. juli 2010 kunnet indbringe sagen direkte for det øverste domstolsråd, hvis de betragter sig selv som ofre for en dommers disciplinære forseelse. På trods af denne mulighed blev meget få klager antaget til realitetsbehandling, og endnu færre blev henvist til disciplinærafdelingen. I 2019 blev kun 11 af de 324 registrerede klager antaget til realitetsbehandling, hvoraf de ni blev afvist. Kun én klage blev henvist til disciplinærafdelingen. Mange klager blev erklæret for åbenbart uantagelige, fordi den pågældende part forsøgte at anfægte selve retsafgørelsen i stedet for at påberåbe sig en mangel ved udøvelsen af hvervet eller en disciplinær forseelse.

²⁰ Den indledende artikel i strafferetsplejeloven vil blive suppleret for at bekræfte, at forsvarers respekt for forretningshemmeligheder er sikret under retssagen. Ransagning på en advokats kontor, aflytning af vedkommendes arbejds- eller private telefon og adgang til vedkommendes detaljerede telefonregninger vil kun være muligt, hvis advokaten mistænkes for at have begået eller forsøgt at begå en lovovertrædelse.

²¹ I øjeblikket er det kun tilladt at filme retssager af historisk betydning. I henhold til lovforslaget vil det kun være muligt at transmittere optagelserne, når sagen er endeligt afgjort. For statsrådet og kassationsdomstolen kunne den offentlige høring imidlertid transmitteres direkte med parternes forudgående samtykke.

²² Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 3.

²³ Se figur 40 til 45 på EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

²⁴ Et såkaldt "digitalt kriminalkontor" udgør det fælles adgangspunkt til en række applikationer, der bl.a. har til formål at oprette og forvalte sager digitalt og sikre fremsendelse af dokumenter mellem indenrigsministeriet og justitsministeriet samt til parternes advokater.

²⁵ I forbindelse med landebesøget i Frankrig oplyste de franske myndigheder, at systemet skulle være operationelt i 30 ud af 100 departementer i løbet af første kvartal 2022. I løbet af de næste 18 måneder vil dokumenter vedrørende hasteprocedurer, høringer og udvekslinger mellem alle aktører, der er involveret i

eksisterende applikationer, der anvendes ved domstolene, med et enkelt digitalt værktøj og i sidste ende opnå fuld digitalisering af den civile retspleje for både sagens parter og retsvæsenets aktører — lige fra ansøgningen til forkyndelsen af rettens afgørelse på en sikker portal. Det første skridt blev taget med lanceringen af et websted rettet mod sagens parter, og som siden den 4. januar 2021 har givet dem mulighed for at indgive ansøgninger i visse civile retlige sager²⁶. På samme måde forventes muligheden for at indgive ansøgninger om retshjælp online — dette blev indledt ved pilotdomstole i marts 2021 og vil gradvist blive indført på nationalt plan, kombineret med nye harmoniserede regler for beregning af ansøgernes ressourcer²⁷ — at nedbringe den tid, der er nødvendig for at behandle sådanne anmodninger. Portalis-værktøjet vil blive gjort operationelt i 2021 inden for arbejdsretten og derefter udvidet til andre domstole i 2022.

Der er i 2021 yderligere sket en betydelig stigning i de ressourcer, der er afsat til retsvæsenet²⁸. I henhold til finansloven for 2021²⁹ tildeles justitsministeriet således et budget på 12,1 mia. EUR eller ca. 2 % af de samlede offentlige udgifter, hvilket svarer til en stigning på 8 % i forhold til det foregående år (den højeste stigning fra år til år i over 20 år), herunder yderligere 127 mio. EUR til sagsomkostninger³⁰. Med finansloven sikres endvidere 2 450 stillinger til retssystemet, hvilket svarer til en stigning på ca. 3 % til i alt ca. 90 000 stillinger. Budgettet for retshjælp nåede op på 585 mio. EUR i 2021, hvilket er en stigning på 10 %, som gør det muligt at forbedre advokaternes vederlag under denne ordning, navnlig for visse opgaver i straffesager og i forbindelse med mægling. Der blev også indført en ny garanti for advokatens vederlag, uanset om ansøgeren har begået fejl eller ej³¹. Advokatsamfundet er af den opfattelse, at advokaternes godtgørelse for retshjælp fortsat er utilstrækkelig og ikke dækker advokaternes omkostninger³².

Der er blevet truffet flere foranstaltninger vedrørende strafferetssystemets funktion under covid-19-pandemien. Forfatningsrådet erklærede den³³ automatiske forlængelse af varigheden af varetægtsfængslingen, der blev indført ved en bekendtgørelse af 25. marts 2020, og som blev gennemført under nedlukningen frem til den 11. maj 2020, forfatningsstridig på grund af dens automatiske karakter og manglen på systematisk

---

straffesager, gradvist blive digitaliseret. Der vil endvidere blive gennemført elektroniske signaturer, adgang til dokumenter via digitale tablets for advokater og digitalisering af begæringer om aktindsigt.

²⁶ På webstedet <https://www.justice.fr/> kan sagens parter også indgive en anmodning online til visse domstole, f.eks. i familieretlige sager. I fremtiden vil denne mulighed blive udvidet til at omfatte alle civile domstole, og sagens parter vil kunne følge sagen og modtage alle retsakter online. Webstedet indeholder også oplysninger om retsplejeregler og kompetente domstole, forklarende noter og dokumenter, der skal udfyldes, samt kontaktoplysninger for retsvæsenets aktører, herunder advokater.

²⁷ Siden den 1. januar 2021 har referenceindkomsten i henhold til dekret nr. 2020-1717 af 28. december 2020 været et af kriterierne for vurdering af fysiske personers midler sammen med aktiver og opsparing.

²⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 4.

²⁹ Finanslov nr. 2020-1721 af 29. december 2020 for 2021.

³⁰ Sagsomkostninger er de samlede omkostninger i forbindelse med en retssag. De omfatter ikke kun omkostninger, der er direkte forbundet med retssagen (f.eks. fagedens honorar og honorarer til sagkyndige), men også advokatsalærer.

³¹ Den nye artikel 19-1 i lov nr. 91-647 af 10. juli 1991 sikrer den udpegede advokats godtgørelse for visse opgaver, der udføres, selv om ansøgeren ikke sender de dokumenter, der er nødvendige for at indgive ansøgningen om retshjælp, eller ikke opfylder betingelserne for at få retshjælp.

³² Jf. bidrag fra Délégation des Barreaux de France i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 8. Enhedsværdien for godtgørelse i forbindelse med retshjælp blev hævet fra 32 til 34 EUR, hvilket er betydeligt lavere end den værdi på 40 EUR, der blev foreslået i en missionsrapport, som tidligere justitsminister Dominique Perben forelagde i august 2020 for justitsministeren om fremtiden for advokathvervet i Frankrig. Mægling skal desuden føre til en aftale om, at advokaten kan opnå godtgørelse i forbindelse med retshjælp.

³³ Afgørelse nr. 2020-878/879 QPC af 29. januar 2021.

domstolsprøvelse af nødvendigheden af forlængelsen inden for en kort frist under hensyntagen til retten til individuel frihed. I en afgørelse af 5. marts 2021 fastslog statsrådet også, at denne automatiske forlængelse var i strid med retten til frihed, der er nedfældet i artikel 5 i den europæiske menneskerettighedskonvention, og at muligheden for, at dommeren ved lavere straffedomstole kan kræve brug af videokonference eller kommunikation via telefon, krænker retten til en retfærdig rettergang, der er beskyttet ved artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention. Ved bekendtgørelse af 27. november 2020 havde statsrådet allerede suspenderet brugen af videokonference uden de tiltaltes samtykke i forbindelse med retsmøder ved højere straffedomstole med den begrundelse, at det udgør et alvorligt og åbenbart ulovligt indgreb i retten til forsvar og retten til en retfærdig rettergang.

Effektivitet

Der træffes foranstaltninger til at afbøde covid-19-pandemiens indvirkning på de civile domstoles og straffedomstolenes effektivitet, men der er fortsat generelle betænkeligheder med hensyn til sagernes varighed. De hasteforanstaltninger, der blev truffet for at håndtere sundhedskrisen, navnlig mellem marts og maj 2020, førte til en opbremsning i domstolenes arbejde og en stigning i antallet af sager. I oktober 2020 steg antallet af sager således ved de civile domstole med næsten 43 000 og ved lavere straffedomstole med 19 000 sager sammenlignet med udgangen af 2019³⁴. Den anslåede tid, der er nødvendig for at løse tvister i civil- og handelsretlige sager, er steget, idet den gennemsnitlig varighed lå på 432 dage i 2019³⁵. På den anden side steg gennemførelsesprocenten for civil- og handelsretlige sager lidt til 99,7 % i 2019³⁶. Dette tal ligger dog forud for pandemiens virkninger. For at imødegå de udfordringer, som straffedomstolene står over for, udvides de alternative foranstaltninger til retsforfølgelse, anvendelsesområdet for foranstaltninger, der finder anvendelse som led i *composition pénale*³⁷, og der gives mulighed for udenretslig udførelse af samfundstjeneste. Dette sker gennem en ny lov af 8. april 2021 med henblik på at styrke de lokale domstoles og straffesagernes effektivitet.

II. RAMMER FOR BEKÆMPELSE AF KORRUPTION

De myndigheder, der er involveret i kampen mod korruption, omfatter agenturet til bekæmpelse af korruption (som udarbejder den flerårige plan for bekæmpelse af korruption og støtter private og offentlige juridiske personer med hensyn til forebyggelse og afsløring af korruption), den høje myndighed for gennemsigtighed i det offentlige liv (med ansvar for at sikre integriteten af offentlige institutioner og embedsmænd) og centalkontoret til bekæmpelse af korruption og overtrædelser af skattelovgivningen (et særligt politi til efterforskning af økonomisk kriminalitet, herunder korruption og hvidvaskning af penge). Den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender er ansvarlig for efterforskningen af korruptionssager på højt niveau.

Opfattelsen blandt eksperter og virksomhedsledere er, at korruptionsniveauet i den offentlige sektor fortsat er relativt lavt. I Transparency Internationals korruptionsindeks for

³⁴ Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 24.

³⁵ Figur 6 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

³⁶ Figur 11 i EU's resultattavle for retlige anliggender 2021.

³⁷ Dette alternativ til retsforfølgning, der blev indført ved lov af 23. juni 1999, giver anklagemyndigheden mulighed for at foreslå en person, der anerkender at have begået en lovovertrædelse, en eller flere foranstaltninger, der skal fuldbyrdes inden for en bestemt frist.

2020 opnår Frankrig en score på 69/100 og ligger nr. 8 i EU og nr. 23 på verdensplan³⁸. Denne opfattelse har været forholdsvis stabil³⁹ i de seneste fem år⁴⁰.

Den nationale plan for bekæmpelse af korruption for 2020-2022 er ved at blive gennemført. Planen fokuserer på følgende⁴¹: i) optimering af dataanalysen for at forbedre forståelsen og afsløringen af korruption, ii) uddannelse og bevidstgørelse af offentligt ansatte, iii-a) støtte til ministerier til at etablere programmer for bekæmpelse af korruption, iii-b) støtte til større kommuner og deres institutioner med henblik på at etablere programmer for bekæmpelse af korruption, iii-c) fremme af integriteten i idrætsorganisationer og -begivenheder, iii-d) støtte til virksomheder ved gennemførelsen af den franske ramme for bekæmpelse af korruption og tilskynde dem til at gøre overholdelse af korruptionsbekæmpelse til et middel til at styrke deres konkurrenceevne, iii-e) styrkelse af sanktionerne mod korruption og iv) styrkelse af Frankrigs internationale indsats⁴².

Retsforfølgelsen og domsafsigelsen i korruptionssager viser positive resultater, herunder i sager, der involverer højtstående embedsmænd. I henhold til national lovgivning straffes alle former for korruption (aktiv, passiv, indenlandsk og/eller udenlandsk bestikkelse) i den offentlige og private sektor, herunder inden for sport og handel med indflydelse inden for den offentlige sektor. Centralkontoret til bekæmpelse af korruption og overtrædelser af skattelovgivningen (OCLCIFI) er et særligt politi til efterforskning af økonomisk kriminalitet, herunder korruption og hvidvaskning af penge. Kontoret har 86 ansatte fordelt på afdelinger for analyse af finansielle data, forskning og indsamling af bevismateriale⁴³. I 2020 beslaglagde kontoret 166 mio. EUR i ulovlige aktiver⁴⁴. Ansættelse, uddannelse (undertiden i tre år) og fastholdelse af højt kvalificerede menneskelige ressourcer, navnlig finansdataanalytikere og erfarne efterforskere, udgør imidlertid en udfordring for kontoret⁴⁵.

Den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender er blevet omstruktureret for at forbedre effektiviteten, bl.a. ved hjælp af supplerende ressourcer og øget uafhængighed. I 2020 oprettede den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender (PNF) en særlig enhed til undersøgelse af bevismateriale gennem open source-databaser⁴⁶. I 2020 indledte PNF 123 nye sager, hvilket førte til 21 tiltaler, til en anslået

---

³⁸ Transparency International, Corruption Perceptions Index 2020, s. 2-3. Opfattelsen af korruption er kategoriseret som følger: lav (eksperters og virksomhedslederes opfattelse af korruption i den offentlige sektor scorer over 79), relativt lav (scorer mellem 79-60), relativt høj (scorer mellem 59-50), høj (scorer under 50).

³⁹I 2015 var scoren 70, mens den i 2020 var 69. Scoren stiger/falder betydeligt, når den ændrer sig mere end 5 point, forbedres/forringes (ændringer på 4-5 point), er forholdsvis stabil (ændringer på 1-3 point) i de seneste fem år.

⁴⁰Eurobarometer-dataene om borgernes og virksomhedernes opfattelse af og erfaringer med korruption, som blev indberettet sidste år, ajourføres hvert andet år. De seneste data er fra Særlig Eurobarometerundersøgelse 502 (2020) og Flash Eurobarometer-undersøgelse 482 (2019).

⁴¹ Agence Française Anticorruption (AFA) (2020), plan for bekæmpelse af korruption for 2020-2022, s. 13.

⁴² AFA, aktivitetsrapport, s. 11.

⁴³ Der er fem efterforskere inden for cyberkriminalitet, som søger, indsamler og analyserer digitale data ved hjælp af et specifikt IT-værktøj (med navnet Lion). Frem til januar 2021 har OCLCIFI behandlet 285 sager, herunder 138 tilfælde af skattesvig, 55 tilfælde af økonomisk kriminalitet og 92 tilfælde af korruption. Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021.

⁴⁴ Bemærk: 106 mio. EUR fra sager om skattesvig (herunder en enkelt sag til en værdi af 83 mio. EUR), 20 mio. EUR fra sager om økonomisk kriminalitet og 38 mio. EUR fra korruptionssager). Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021.

⁴⁵ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁴⁶ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

samlet værdi af 2 mia. EUR og med 65 involverede personer⁴⁷. Der er hidtil blevet indgået i alt 12 retlige aftaler af almen interesse⁴⁸. Som svar på anbefalingerne fra Europarådets Sammenslutning af Stater mod Korruption (Greco)⁴⁹ planlægger PNF for 2021 at ansætte yderligere anklagere⁵⁰. Med hensyn til Grecos øvrige anbefalinger⁵¹ blev der imidlertid ikke rapporteret om relevante foranstaltninger.

Agenturet til bekæmpelse af korruption (AFA) udarbejder den flerårige plan for bekæmpelse af korruption og overvåger gennemførelsen af forebyggende foranstaltninger i offentlige (nationale eller lokale) og private enheder⁵². I september 2020 offentliggjorde AFA en undersøgelse, der analyserede private virksomheders programmer for bekæmpelse af korruption⁵³ og en praktisk vejledning for virksomheder inden for gaver og repræsentation⁵⁴. I 2021 fremsatte AFA efter en offentlig høring⁵⁵ anden generation af anbefalinger⁵⁶ (det første sæt blev fremsat i 2017) om udvikling og gennemførelse af en overholdelsesmekanisme for juridiske personer⁵⁷. De tekniske og finansielle ressourcer, der er til rådighed for AFA, anses af dens ledelse for at være passende⁵⁸. Selv om de embedsmænd, der arbejder i AFA, har erfaring både i den offentlige sektor (primært udstationerede efterforskere, anklagere, men også finansielle dataanalytikere) og i den private sektor, synes størrelsen og den store udskiftning af personalet at være en udfordring⁵⁹.

---

⁴⁷ Inddragelse af f.eks. en tidligere præsident for republikken, en tidligere minister og borgmestre. Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021.

⁴⁸ Nemlig syv sager vedrørende korruption og fem sager vedrørende skattesvig. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig. Hver sag omfatter en bøde af almen interesse, hvis samlede værdi (for de foregående tolv retlige aftaler af almen interesse) beløber sig til lidt mere end 3 mia. EUR. Alle bøder er blevet betalt. Derudover omfattede fem sager overholdelsesprogrammer, som afholdes af den gennemførende virksomhed, og som er under tilsyn af AFA, gennem konformitetskontroller, der gennemføres for en periode på tre år. Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021.

⁴⁹ GRECO Fifth Evaluation Round — Evaluation Report, anbefalinger vedrørende behovet for at stille yderligere personale til rådighed for den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender.

⁵⁰ Planen er at nå ud til i alt 18 anklagere, som arbejder sammen med det eksisterende støttepersonale, seks specialiserede assistenter og en juridisk assistent. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁵¹ I henhold til GRECO Fifth Evaluation Round — Evaluation Report, punkt 136, sikres PNF's uafhængighed af den udøvende myndighed med yderligere garantier i forbindelse med dens overførsel til regeringen af oplysninger om verserende retssager mod personer med ledende administrative funktioner for at bevare integriteten i efterforskningen.

⁵² Lov nr. 2016-1691 om gennemsigtighed, bekæmpelse af korruption og modernisering af erhvervslivet.

⁵³ Der er sendt et anonymt onlinespørgeskema til alle virksomheder, uanset deres omsætning, arbejdsstyrke og aktiviteter, til fagforbundene med henblik på viderefremstilling til deres medlemmer. Der blev indhentet oplysninger fra 2 000 virksomheder. AFA, national diagnose om antikorrupsionssystemer i virksomheder.

⁵⁴ AFA, praktisk vejledning for virksomheder inden for gaver og repræsentation.

⁵⁵ Fra den 16. oktober til den 16. november 2020 blev der gennemført en offentlig høring, hvor ca. 40 bidragsydere deltog, herunder 13 sammenslutninger, syv erhvervssammenslutninger, ti advokatfirmaer og konsulenter, fem centrale forvaltninger og to ikkestatslige organisationer.

⁵⁶ AFA, anbefalinger, statstidende af 12. januar 2021.

⁵⁷ Ifølge anbefalingerne er der god praksis for gennemførelse af risikovurdering og kortlægning med foranstaltninger til forebyggelse, afsløring og afhjælpning af korruptionsrisici.

⁵⁸ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁵⁹ Direktøren for AFA gav udtryk for denne holdning under en høring med repræsentanter for nationalforsamlingen i april 2021 (video findes på http://videos.assemblee-nationale.fr/video.10597957_60656dae755b9.lutte-contre-la-corruption--m-charles-duchaine-directeur-de-l-agence-francaise-anticorruption-1-avril-2021). På den anden side letter personalerotationen udbredelsen af en overholdeskultur mellem den offentlige og den private sektor. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

Den høje myndighed for gennemsigtighed i det offentlige liv (HATVP) overvåger fortsat gennemførelsen af integritetsreglerne for offentligt ansatte, herunder reglerne om indberetning af aktiver⁶⁰. HATVP er ansvarlig for at sikre offentlige institutioners og embedsmænds integritet. Dens opgaver omfatter kontrol af indberetninger af aktiver og interesser. I 2020 modtog HATVP 17 713 indberetninger af interesser og aktiver fra offentligt ansatte og 825 fra ministre og parlamentsmedlemmer. Indberetninger fra embedsmænd og ministre er offentlige, mens parlamentsmedlemmernes indberetninger kun er tilgængelige efter anmodning⁶¹. Den kontrol, som HATVP udførte i 2020, viser, at ca. 53 % af indberetningerne var i overensstemmelse, 22 % gav anledning til mindre anmodninger om præcisering, og 25 % havde væsentlige mangler⁶². I 2020 blev ti sager fremsendt til den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender med henblik på eventuel strafferetlig opfølgning. HATVP rådgiver institutionelle etiske embedsmænd (*responsables déontologues*), der støtter dem i etisk uddannelse⁶³. HATVP udsteder også mere generelle etiske retningslinjer og kan indgå aftaler med NGO'er for at fremme gennemsigtighed⁶⁴.

HATVP har foreslået at ændre lobbylovgivningen. HATVP er ansvarlig for forvaltningen af lobbyistregistret. I november 2020 lå niveauet for modtagne indberetninger på 90 % for de registrerede lobbyister⁶⁵. I 2020 foreslog HATVP, at lobbylovgivningen bør ændres som anbefalet af Greco, så den kommer til at omfatte de lobbyister (og ikke kun organisationerne), der indleder kontakten med højtstående embedsmænd⁶⁶. Regeringen har endnu ikke fremsat noget forslag⁶⁷. I 2020 blev HATVP's mandat udvidet til at føre tilsyn med gennemførelsen af reglerne om uforenelighed og svingdørsproblematikker⁶⁸. I gennemsnit er 10 % af de kontrollerede sager forbundet med uforenelighed. I 2020 traf HATVP en afgørelse om uforenelighed for en tidligere rådgiver for et ministerkabinet⁶⁹.

De menneskelige ressourcer i den nationale kommission for kampagnekonti og politisk finansiering (CNCCFP) forekommer utilstrækkelige set i lyset af arbejdsmængden. CNCCFP er det organ, der reviderer regnskabsrapporter for både de politiske partier og valgkampagner⁷⁰. Valgdepartementet består af ni dommere (udstationeret af revisionsretten

---

⁶⁰ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 6.

⁶¹ Jf. rapport om retsstatssituationen 2020.

⁶² Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁶³ I 2020 afgav HATVP 150 specifikke udtalelser efter anmodning fra etiske medarbejdere. Disse er offentliggjort på HATVP's websted <https://www.hatvp.fr/consulter-les-deliberations-et-avis/>.

⁶⁴ Når aftalen er underskrevet, kan NGO'en anmode om rådgivning fra HATVP inden for interessekonflikter og indberetning af aktiver, HATVP's websted, <https://www.hatvp.fr/la-haute-autorite/la-diffusion-dune-culture-de-lintegrite/promouvoir-la-transparence/#:~:text=Pour%20solliciter%20l'agr%C3%A9ment%2C%20l,conditions%20requis%20pour%20%C3%AAtre%20agr%C3%A9%C3%A9>. For at en sammenslutning derimod kan have retlig søgsmålskompetence og intervenere som civil part i en straffesag i forbindelse med en korruptionssag, skal den være officielt godkendt af justitsministeriet.

⁶⁵ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁶⁶ GRECO Fifth Evaluation Round — Preventing Corruption and Promoting Integrity. Anbefaling om ændring af lobbyistregistret.

⁶⁷ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁶⁸ HATVP afgiver en udtalelse inden ansættelsen til en offentlig stilling på højt niveau af en person, der tidligere har været ansat i den private sektor, hvilket bringer ansættelsen til ophør. Før udnævnelsen af et medlem af regeringen og i forhold til den person, som er udpeget, kan republikkens præsident anmode om oplysninger fra HATVP's præsident, der, på datoen for anmodningen og under hensyntagen til de oplysninger, der er tilgængelige for HATVP, angiver, hvorvidt denne person befinder sig i en situation, som kan medføre en interessekonflikt, samt træffe de nødvendige foranstaltninger til at forhindre eller skride til øjeblikkelig handling for at afslutte denne interessekonflikt. Jf. rapport om retsstatssituationen 2020.

⁶⁹ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁷⁰ For sidstnævnte betyder det alle midler, der er modtaget eller brugt under valgkampagnerne.

og andre domstolsinstitutioner) ud over 58 assisterende embedsmænd. I 2020 blev 2 200 sager revideret med støtte fra 143 eksterne rådgivere⁷¹. I gennemsnit er der fundet regnskabsproblemer i op til 4 % af valgkampagnerapporterne. Afdelingen for revision af politiske partier tæller seks ansatte⁷², og i betragtning af arbejdsbyrden er det fortsat en udfordring at udarbejde nøjagtige og detaljerede regnskabsrapporter inden for fristen på seks måneder fra valgdagen.

Nationalforsamlingens etiske kommissær overvåger gennemførelsen af de etiske regler for parlamentsmedlemmer. Bestemmelserne for nationalforsamlingen⁷³ og den etiske kodeks⁷⁴ indeholder etiske regler for parlamentsmedlemmer. Parlamentsmedlemmer, der befinder sig i en interessekonflikt, skal underrette nationalforsamlingens præsidium og trække sig tilbage fra at deltage i en afstemning, der vedrører denne konflikt. Alle donationer, sponsorater og rejsegodtgørelser, som et parlamentsmedlem modtager, skal angives og efterfølgende offentliggøres på nationalforsamlingens side for gennemsigtighed. I tilfælde af mistanke om overtrædelse af etiske regler kan den etiske kommissær gøre nationalforsamlingens formand opmærksom på en sag, som efterfølgende kan videresende sagen til forsamlingens præsidium med henblik på yderligere overvejelse og eventuelle foranstaltninger⁷⁵.

Agenturet til bekæmpelse af korrupsion (AFA) har udstedt anbefalinger om udvikling af mekanismer for whistleblowere. I lyset af de eksisterende bestemmelser om beskyttelse af whistleblowere⁷⁶ har anbefalingerne fra januar 2021⁷⁷ til formål at hjælpe offentlige og private enheder med at forebygge og afsløre bestikkelse, handel med indflydelse, afpresning udøvet af embedsmænd, ulovlig interessevaretagelse, misbrug af offentlige midler og favorisering. Whistleblowere kan først indgive deres klager via den kanal, der findes i deres virksomhed eller deres offentlige forvaltning, og under særlige omstændigheder kan klagen derefter indgives til AFA⁷⁸. Ombudsmanden yder støtte og rådgivning til whistleblowere⁷⁹, herunder en vejledning. Ombudsmanden har en fuldtidsansat medarbejder i rådgivningsenheden. Siden 2017 har ombudsmanden i gennemsnit behandlet 80 whistleblowerindberetninger om året, mens der i 2020 blev registreret et fald på næsten

---

⁷¹ Eksterne rådgivere udvælges fra en permanent liste med ca. 200 fagfolk med skattemæssig og revisionsmæssig baggrund. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁷² I 2019 blev der revideret ca. 511 regnskaber for politiske partier, og resultaterne afslører for det meste mindre formelle uregelmæssigheder. Hvis der konstateres en uregelmæssighed, kan kommissionen enten anmode den reviderede om en præcisering eller i tilfælde af mistanke om kriminalitet eller valgsvindel videregive sagen til henholdsvis anklagerne eller valgdommeren. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁷³ Artikel 80 ff. i bestemmelserne for nationalforsamlingen.

⁷⁴ Adfærdskodeks for 2019.

⁷⁵ Nationalforsamlingens præsidium er et udvalg på 22 parlamentsmedlemmer, som har ansvaret for nationalforsamlingens interne funktion. Præsidiets omfatter en delegation på fem medlemmer, der beskæftiger sig med regulering af lobbyvirksomhed. Sammendrag af præsidiets møder offentliggøres online på <https://www2.assemblee-nationale.fr/15/le-bureau-de-l-assemblee-nationale>.

⁷⁶ Som angivet i rapporten om retsstatssituationen 2020 er der med vedtagelsen af Sapin II-loven i 2016 blevet oprettet en generel ordning til beskyttelse af whistleblowere i den offentlige og private sektor.

⁷⁷ AFA, anbefalinger om udvikling af mekanismer for whistleblowere.

⁷⁸ Skriftlige oplysninger udleveret af justitsministeriet.

⁷⁹ Rådgivningen skal skabe forståelse med hensyn til lovligheden af whistleblowerprocedurerne eller de krav, der er nødvendige for at opnå beskyttelse af whistleblowere.

20 %⁸⁰. Manglen på passende finansiel og juridisk støtte⁸¹ er en udfordring for den praktiske beskyttelse af whistleblowere.

Der blev udsendt specifikke retningslinjer for bekæmpelse af korruption inden for offentlige indkøb for at mindske risiciene under covid-19-pandemien. I juni 2020 offentliggjorde agenturet til bekæmpelse af korruption og direktoratet for offentlige indkøb (DAE) retningslinjer for håndtering af risikoen for korruption i forbindelse med offentlige indkøb⁸². For hvert trin i det offentlige indkøb angiver retningslinjerne de dermed forbundne risici for korruption, foreslår afbødende foranstaltninger og indeholder anbefalinger til, hvordan organisatoriske risici kortlægges, og adfærdskodekser til bekæmpelse af korruption udarbejdes.

III. MEDIEPLURALISME OG MEDIEFRIHED

Den franske forfatning beskytter ytrings- og informationsfriheden samt mediepluralisme og -uafhængighed. Disse principper er yderligere nedfældet i sektorlovgivningen, som håndhæves af den uafhængige mediemyndighed. Rammerne for den franske mediepluralisme sikrer både "ekstern pluralisme", defineret i form af pluralisme i medierne, og "intern pluralisme", defineret i form af ytringers ligebehandling og mangfoldighed. Det franske retssystem indeholder også specifikke regler om gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab⁸³. Frankrig har vedtaget flere retsakter med henblik på at gennemføre det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester, og der er stadig planer om tre yderligere dekretter for at afslutte gennemførelsesprocessen.

Der vil blive foretaget institutionelle ændringer af den nationale medietilsynsmyndighed, Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA)⁸⁴. Regeringen har for nylig fremsat et forslag, der gør det muligt at fusionere *Conseil supérieur de l'audiovisuel* (CSA) med *Haute Autorité pour la Diffusion des Œuvres et la Protection des Droits sur Internet* (HADOPI), som er myndigheden for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, med henblik på at oprette et fælles organ med ansvar for audiovisuel og digital kommunikation (ARCOM)⁸⁵. Dette vil resultere i, at ARCOM tildeles en række kompetencer vedrørende beskyttelse af mindreårige på internettet, misinformation, hadefulde tale og piratkopiering på internettet. CSA hilste regeringens forslag velkommen, men gav dog udtryk for visse betænkeligheder i forbindelse med budgettet og sammensætningen af det nye organ⁸⁶. Ifølge forslaget er ARCOM underlagt de samme uafhængighedsgarantier som CSA

⁸⁰ Sagerne vedrører både den offentlige og den private sektor ligeligt. Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig.

⁸¹ Oplysninger udleveret i forbindelse med landebesøget i Frankrig. Jf. ombudsmandens udtalelse nr. 20-12 af 16. december 2020, anbefaling 13 og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols årlige aktivitetsrapport for 2020, s. 89: For at bryde whistleblowers isolation skal der ydes bedre beskyttelse og eksemplariske støtteforanstaltninger, navnlig ved at give dem mulighed for at modtage direkte finansiel støtte gennem oprettelse af en støttefond og tildeling af retshjælp uden nogen form for test af midler, i givet fald baseret på en attestering udstedt af ombudsmandens kontor.

⁸² AFA, retningslinjer for håndtering af risikoen for korruption i forbindelse med offentlige indkøb.

⁸³ Frankrig ligger nr. 34 i det internationale pressefrihedsindeks fra Journalister uden Grænser 2021 (nr. 16 i EU), hvilket er den samme placering som sidste år, men fire pladser højere end for fem år siden. Jf. Journalister uden Grænsers websted <https://rsf.org/en/france>.

⁸⁴ Det franske kulturministerium, pressemeddelelse af 8. april 2021.

⁸⁵ Den institutionelle ændring blev allerede overvejet i forbindelse med gennemførelsesprocessen for det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester.

⁸⁶ Conseil supérieur de l'audiovisuel (2021), udtalelse om lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker i den digitale tidsalder og lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker.

og HADOPI. Som i 2020 vurderede observatoriet for mediepluralisme (MPM) 2021⁸⁷ risiciene for den franske medietilsynsmyndigheds uafhængighed og effektivitet på lavt niveau og fremhævede, at myndigheden har et selvstændigt budget, og at dens drift, herunder udnævnelsen af dens medlemmer, er gennemsigtig.

Det franske journalistråd fokuserer på respekten for deontologiske standarder. Rådet, der består af repræsentanter for journalister, forlag og offentligheden, undersøger påståede overtrædelser af journalistiske standarder i presseartikler (både tekster og billeder offentliggjort offline og online) og i audiovisuelle nyhedsprogrammer. Siden rådets oprettelse i 2019 har det registreret næsten 411 tilfælde af overtrædelser og offentliggjort 34 bekendtgørelser⁸⁸.

CSA anbefalede, at rammerne for medieejerskab tages op til overvejelse. Den 22. marts 2021 fremlagde CSA en udtalelse, hvori den fastslog, at den nuværende ramme for bekæmpelse af koncentration er forældet på flere områder, hvilket skyldes den demografiske, økonomiske og teknologiske udvikling i denne sektor⁸⁹. CSA foreslog, at regeringen nedsætter en ekspertgruppe, der skal arbejde med dette spørgsmål. Det franske retssystem indeholder en forpligtelse til at offentliggøre alle direkte og endelige ejere af medieforetagender. Tildelingen af frekvenser til audiovisuelle tjenester afhænger endvidere af oplysningerne om ejeren af den tjeneste, der anmoder herom. Koncentrationen af medieejerskab kontrolleres af konkurrencemyndigheden, som bør rådføre sig med CSA, når der er tale om audiovisuelle medier eller radio⁹⁰. Observatoriet for mediepluralisme 2021 melder om lav risiko forbundet med gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab, men nævner dog, at den flerstrengede ejerskabsstruktur i mange mediekonglomerater kan skabe en vis grad af uigennemsigtighed. På den anden side viser observatoriet for mediepluralisme 2021, at der fortsat er høje niveauer af horisontal koncentration og koncentration på tværs af medier⁹¹.

De franske myndigheder har ydet betydelig finansiel støtte til medieforetagender. For at afbøde de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien afsatte den franske regering i 2020 106 mio. EUR til at sikre kontinuitet i pressedistributionen og støtte de mest berørte medieaktører — bladhandlere, oversøiske udgaver og forlag. Alle mediefolk, herunder freelancere, var også berettiget til kompensation for nedsat arbejdstid. Med hensyn til den langsigtede støtte er der i den omfattende genopretningsplan afsat 377 mio. EUR over de næste to år til at støtte den digitale og bæredygtige omstilling i mediesektoren⁹². Dette omfatter også en fond på 18 mio. EUR til støtte for journalister i den mest prekære situation såsom freelancere, fotojournalister og tegnere⁹³. Den franske regering har ligeledes foreslået

---

⁸⁷ Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Frankrig, s. 12.

⁸⁸ Det franske journalistråds websted <https://cdjm.org/decisions/>.

⁸⁹ Conseil supérieur de l'audiovisuel (2021), udtalelse om lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker i den digitale tidsalder og lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker.

⁹⁰ Kommissionen, Study on the implementation of the new provisions in the revised Audiovisual Media Services Directive.

⁹¹ For onlinemedier betyder de manglende dybdegående, standardiserede data, at der ikke kan fastlægges en koncentrationsgrad. Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Frankrig, s. 13.

⁹² Det franske kulturministerium, pressemeddelelse af 27. august 2020.

⁹³ Det europæiske journalistforbunds websted <https://europeanjournalists.org/blog/database/covid-19-what-financial-support-has-the-media-and-journalists-received-in-europe/>.

ændringer af rammerne for finansiel støtte til bladhandlere, navnlig med hensyn til anvendelsesbetingelserne og metoderne til beregning af den finansielle støtte⁹⁴.

Journalister i Frankrig oplever fortsat forskellige former for trusler. Der er blevet rapporteret om angreb på journalister og mediefolk, både fra demonstranternes og politiets side, under protester og demonstrationer⁹⁵. I den forbindelse bestilte regeringen en uafhængig rapport⁹⁶ med forslag til foranstaltninger, der skal forbedre journalisters sikkerhed og deres kommunikation med politiet under protester og demonstrationer⁹⁷. Statsrådet erklærede også fire bestemmelser i planen for opretholdelse af den offentlige orden for ulovlige, idet de begrænsede journalisters aktiviteter under protester eller demonstrationer⁹⁸. Der er observeret en bekymrende udvikling i forbindelse med fortroligheden af journalisters kilder⁹⁹, trusler om fysisk vold¹⁰⁰ eller tilfælde af chikane på internettet, navnlig rettet mod kvindelige journalister¹⁰¹. Europarådets platform til fremme af beskyttelse af journalisterhvervet og journalisters sikkerhed har registreret 15 indberetninger for Frankrig siden oktober 2020, hvoraf de fleste vedrørte fysiske angreb, chikane og intimidering af journalister¹⁰². I observatoriet for mediepluralisme 2021 fremhæves det, at den hyppige brug af undtagelsestilstanden og en meget bred definition af misinformation også kan have en negativ indvirkning på journalisters situation.

Forfatningsrådet annullerede kontroversielle bestemmelser, som kunne have påvirket journalisters aktiviteter. Efter det journalistiske samfunds kritiske modtagelse af lovforslaget om "global sikkerhed" foreslog regeringen væsentlige ændringer af udkastet til den bestemmelse, der kriminaliserer udbredelsen af billeder, der viser ansigtet eller andre identificerbare kendetegn på et medlem af det nationale politi eller *gendarmierie*, der deltager i en politiaktion. Lovteksten, der blev vedtaget i april 2021, omfattede en ny lovovertrædelse bestående i ondsindet udbredelse af billeder af retshåndhævende embedsmænd under udøvelsen af deres hverv med den åbenlyse hensigt at skade deres fysiske eller psykiske integritet (artikel 52.1). Forfatningsrådet erklærede denne artikel uforenelig med den franske forfatning på grund af den manglende retssikkerhed som følge af den upræcise formulering af

---

⁹⁴ Det franske kulturministeriums websted <https://www.culture.gouv.fr/Sites-thematiques/Presse/Aides-a-la-Presses/L-aide-a-la-modernisation-des-diffuseurs>.

⁹⁵ Jf.: Journalister uden Grænsers websted <https://rsf.org/en/france>, <https://rsf.org/en/news/cases-violence-against-french-reporters> og Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists (2021), indberetning af 4. januar 2021, Journalists Obstructed during Yellow Vest Demonstrations.

⁹⁶ Rapporten blev den 3. maj 2021 fremlagt for den franske premierminister. Jf. bilag I.

⁹⁷ De franske myndigheder erklærede, at anbefalingerne i rapporten ville blive gennemført i et samarbejde mellem indenrigs- og kulturministeren.

⁹⁸ Afgørelse nr. 444849 truffet af statsrådet den 10. juni 2021.

⁹⁹ Ifølge det internationale pressefrihedsindeks blev mindst to journalister i 2020 indkaldt til afhøring af IGP (afdelingen for interne politianliggender) for mistanke om meddelagtighed i en sag om brud på politiets tavshedspligt. Journalister uden Grænses gav udtryk for bekymring over den franske presselovgivning, som gør det muligt for politiet at påberåbe sig et "tvingende alment hensyn" som grundlag for at indlede en efterforskning med henblik på at identificere en journalists kilde. Jf. <https://rsf.org/en/news/france-rsf-denounces-use-concealment-professional-secrecy-accusation-and-calls-its-removal>.

¹⁰⁰ Den 25. september 2020 fandt et knivoverfald sted uden for det tidligere hovedkvarter for det franske satiremagasin Charlie Hebdo. Før angrebet anførte gerningsmanden i en video, at han søgte hævn mod Charlie Hebdo. Jf.: Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists (2020), indberetning af 16. december 2020, Two Media Workers Injured in Knife Attack.

¹⁰¹ Som bekræftet af observatoriet for mediepluralisme 2021 og af drøftelserne i forbindelse med landebesøget i Frankrig. Observatoriet for mediepluralisme 2021, landerapporten for Frankrig, s. 13.

¹⁰² De franske myndigheder har reageret på størstedelen af de indberetninger, der blev registreret i 2021, men ingen af dem er blevet angivet som løst endnu. Jf. Europarådets websted <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/france>.

denne bestemmelse. Forfatningsrådets afgørelse blev hilst velkommen af medieinteressenterne¹⁰³. Regeringsrepræsentanterne erklærede sig rede til at foreslå en revideret udgave af artiklen¹⁰⁴.

IV. ANDRE INSTITUTIONELLE SPØRSMÅL VEDRØRENDE DEN DEMOKRATISKE KONTROL OG BALANCE

Frankrig har et halvpræsidentielt regeringssystem med en præsident valgt direkte af folket og en premierminister, der er ansvarlig over for parlamentet. Det tokamrede parlament består af nationalforsamlingen og senatet. Lovgivningsmæssige forslag kan stamme fra regeringen eller fra medlemmer af begge parlamentskamre. Forfatningsrådet undersøger forfatningsmæssigheden af love før eller efter deres vedtagelse. Uafhængige myndigheder spiller en vigtig rolle i systemet med demokratisk kontrol og balance.

Lovgivningsprocessen omfatter ofte konsekvensanalyser og interessenthøringer, som dog ikke er obligatoriske i alle tilfælde. Antallet af offentliggjorte konsekvensanalyser, der ledsager lovforslag iværksat af regeringen, steg til 25¹⁰⁵ ud af 61 lovforslag i 2020, idet det årlige gennemsnit ligger på ni. Det er ikke obligatorisk at inddrage interessenter og offentligheden i forbindelse med udarbejdelsen af nye love¹⁰⁶. Ifølge statsrådet forekommer der ofte uformelle høringer, herunder møder med interessenter, og høringer gennem rådgivende udvalg¹⁰⁷. Efter ni måneders drøftelser forelagde borgernes klimakonvent¹⁰⁸ deres forslag for regeringen, som offentliggjorde sit lovforslag om klima den 10. februar 2021¹⁰⁹. Efter et forslag fra konventet forpligtede præsidenten sig desuden til at afholde en folkeafstemning for at indføre en klimaklausul i forfatningen¹¹⁰.

Der gøres i stadig stigende grad brug af hasteprocedurer og fremskyndede procedurer, der er udformet til særlige tilfælde¹¹¹. I den seneste parlamentariske plenarforsamling (2019-2020) blev 37 ud af 58 love vedtaget efter den fremskyndede procedure¹¹². Siden begyndelsen af valgperioden i nationalforsamlingen er 57 % af lovene blevet drøftet efter denne procedure. Den fremskyndede procedure, der oprindeligt var tænkt som en undtagelse,

---

¹⁰³ Jf. Le Monde (2021), loven om global sikkerhed, forfatningsrådets kritik af tidligere artikel 24, https://www.lemonde.fr/societe/article/2021/05/20/le-conseil-constitutionnel-censure-l-ex-article-24-de-la-proposition-de-loi-securite-globale_6080897_3224.html; The Local (2021), France's constitutional council rejects proposed law limiting filming of police officers, <https://www.thelocal.fr/20210520/frances-constitutional-court-rejects-proposed-law-limiting-filming-of-police-officers/>.

¹⁰⁴ *Ibid.*

¹⁰⁵ Input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 43. Udkast til lovgivning, der stammer fra regeringen, underkastes i henhold til artikel 8 i organisk lov nr. 2009-403 af 15. april 2009 en konsekvensanalyse og forelægges statsrådet med henblik på en rådgivende udtalelse. Siden 2015 har en mundtlig afgørelse truffet af republikkens præsident i de fleste tilfælde gjort det muligt at offentliggøre denne udtalelse.

¹⁰⁶ Bortset fra arbejdsmarkedslovgivningen, hvor en høringsproces med fagforeninger er obligatorisk i henhold til artikel L1 i arbejdsloven.

¹⁰⁷ Se bidrag fra statsrådet i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 24. Der findes ingen specifikke tal.

¹⁰⁸ Rapport om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 10. Konventet, der blev oprettet i oktober 2019, samlede 150 tilfældigt udvalgte borgere, der skulle være repræsentative for den franske befolkning med henblik på at drøfte klimaændringer og udarbejde lovforslag til håndtering heraf.

¹⁰⁹ Udkastet til klimalov omfatter 46 ud af de 149 borgerforslag, hvoraf 17 kun delvist.

¹¹⁰ Regeringen forelagde et forslag til forfatningslov herom den 20. januar 2021.

¹¹¹ I henhold til artikel 45, andet afsnit, i forfatningen har regeringen mulighed for at begrænse de parlamentariske forhandlinger til én enkelt behandling for hvert kammer i parlamentet for en given tekst. Denne fremskyndede procedure ophæver også kravet om, at der skal gå henholdsvis seks og fire uger, før det første kammer og det andet kammer afholder en offentlig debat om teksten.

¹¹² Se bidrag fra statsrådet i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 25.

er således ved at blive normen, selv for love, der har en betydelig indvirkning på den enkeltes frihedsrettigheder¹¹³, hvilket derfor vil kræve omfattende parlamentariske forhandlinger¹¹⁴.

Den undtagelsestilstand, der blev indført i forbindelse med covid-19-pandemien, er flere gange blevet forlænget og ophørte den 1. juni 2021. Den sundhedsmæssige undtagelsestilstand¹¹⁵, der blev indført for to måneder ved lov af 23. marts 2020, blev forlænget frem til den 10. juli 2020. Efterfølgende blev der ved lov af 9. juli 2020 indført en overgangsordning fra den 11. juli, der giver regeringen mulighed for at træffe ekstraordinære foranstaltninger til bekæmpelse af epidemien indtil den 31. oktober 2020. Der blev igen erklæret en national sundhedsmæssig undtagelsestilstand ved dekret af 17. oktober 2020, og forlængelsen heraf blev godkendt ved lov to gange, først indtil den 16. februar 2021 og derefter indtil den 1. juni 2021. Den gjorde det muligt for regeringen at vedtage en række foranstaltninger ved dekret for at imødegå pandemien. Den 27. maj 2021 vedtog parlamentet en lov om håndtering af ophævelsen af sundhedskrisen, som indfører en overgangsordning¹¹⁶, der finder anvendelse efter ophævelsen af den sundhedsmæssige undtagelsestilstand, fra den 2. juni til den 30. september 2021. Forfatningsrådet erklærede flere bestemmelser i loven, som var blevet anfægtet af en gruppe af deputerede, forfatningsretlige¹¹⁷.

De øverste domstole blev anmodet om at prøve foranstaltninger, der påvirker de grundlæggende rettigheder. Forfatningsrådet prøvede gyldigheden af loven om tilladelse til at forlænge den sundhedsmæssige undtagelsestilstand indtil den 16. februar 2021 og indførelse af foranstaltninger til at imødegå sundhedskrisen¹¹⁸ og annullerede den automatiske forlængelse af varigheden af varetægtsfængsling¹¹⁹. Fra marts 2020 til marts 2021 traf statsrådet afgørelse i hastesager om 647 ansøgninger, der anfægtede regeringens håndtering af pandemien, og anordnede foranstaltninger eller suspenderede de offentlige myndigheders handlinger i 51 tilfælde. Statsrådet suspenderede navnlig den obligatoriske brug af videokonferencer under retsmøder i straffesager¹²⁰, regulerede politiets brug af droner til overvågning af demonstrationer¹²¹ og fastslog, at klienter skal have mulighed for at rådføre sig med deres advokat, selv under udgangsforbud¹²². I 51 tilfælde, hvor ansøgningen formelt blev afvist, førte drøftelserne under høringerne dog til, at regeringen måtte træffe

---

¹¹³ Se bidrag fra Det Europæiske Borgerforum i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 23.

¹¹⁴ Regeringen forelagde f.eks. lovforslaget for at styrke respekten for republikkens principper i den fremskyndede lovgivningsprocedure. I to særskilte udtalelser af 28. januar 2021 og 25. marts 2021 om dette lovforslag udtrykte den nationale rådgivende kommission for menneskerettigheder (CNCDH) beklagelse over, at de parlamentariske forhandlinger blev begrænset.

¹¹⁵ Ved lov af 23. marts 2020 blev der indført en ny ordning for nødsituationer, der er særligt skræddersyede til sundhedsmæssige nødsituationer og adskiller sig fra de allerede eksisterende ordninger for nødsituationer. Den sundhedsmæssige undtagelsestilstand indføres først ved dekret for en periode på højst en måned, og dens forlængelse ud over en måned skal godkendes ved lov for en bestemt periode.

¹¹⁶ I henhold til denne ordning kan premierministeren begrænse den frie bevægelighed, åbningstider for institutioner, der er åbne for offentligheden, samt forsamlinger og demonstrationer. Præfekterne vil kunne træffe sådanne foranstaltninger lokalt.

¹¹⁷ Forfatningsrådet, afgørelse nr. 2021-819 DC af 31. maj 2021.

¹¹⁸ Ved afgørelse nr. 2020-808 DC af 13. november 2020 erklærede forfatningsrådet forlængelsen af den sundhedsmæssige undtagelsestilstand indtil den 16. februar 2021 forfatningsmæssig og godkendte de foranstaltninger, der var truffet på grundlag af visse forbehold.

¹¹⁹ Ved afgørelse nr. 2020- 878/879 QPC af 29. januar 2021, jf. ovenstående.

¹²⁰ Bekendtgørelse af 27. november 2020 og afgørelse af 5. marts 2021, jf. ovenstående.

¹²¹ Bekendtgørelse af 18. maj 2020 og afgørelse af 22. december 2020 om anvendelse af droner til overvågning af demonstrationer i Paris.

¹²² I en afgørelse af 3. marts 2021 fandt statsrådet, at det udgør en alvorlig og åbenbart ulovlig tilsidesættelse af den grundlæggende frihed til at indbringe et effektivt retsmiddel for en domstol, hvis der ikke gives denne fritagelse under perioder med udgangsforbud.

korrigerende foranstaltninger¹²³, og statsrådet mindede staten om dens pligter eller fastsatte dens forpligtelser i ca. 130 tilfælde. Statsrådet har afsagt andre vigtige afgørelser vedrørende grundlæggende rettigheder, herunder en dom om lagring af data, som giver anledning til bekymring med hensyn til samspillet med Den Europæiske Unions retsorden¹²⁴. I denne seneste dom forkastede statsrådet under henvisning til den bindende karakter af Domstolens afgørelser ikke desto mindre regeringens anmodning om at overveje, hvorvidt en afgørelse fra Domstolen var i strid med princippet om kompetencetildeling og kompetencefordeling mellem EU og medlemsstaterne¹²⁵.

Uafhængige myndigheder har spillet en aktiv rolle i forsvaret af de grundlæggende rettigheder under covid-19-pandemien. I 2020 offentliggjorde *Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme* (CNCDDH)¹²⁶ 18 udtalelser i forbindelse med udøvelsen af sit mandat til at kontrollere myndighedernes overholdelse af standarderne for grundlæggende rettigheder, idet den undertiden agerede af egen drift vedrørende lovforslag, som den ikke blev hørt om af regeringen, og udstedte specifikke anbefalinger for at sikre overholdelse af forfatningsmæssige principper og individuelle frihedsrettigheder¹²⁷. Denne tilgang med at slå til lyd for lovgivningsmæssige ændringer er i overensstemmelse med anbefalingen fra GANHRI-Underudvalget om akkreditering (SCA), som tilskyndede CNCDDH til fortsat at udvide sine aktiviteter i forhold til sit beskyttelsesmandat¹²⁸. Ombudsmanden¹²⁹ fastholdt også kontinuiteten i sine aktiviteter. I 2020 behandlede ombudsmanden i alt 96 894 klager og 69 705 anmodninger, hvilket svarer til en stigning på 10 % i forhold til det foregående år, og fremsatte 234 anbefalinger¹³⁰. For at styrke rettighederne for dem, der indbragte sagerne, erkendte ombudsmanden imidlertid, at det var nødvendigt at forbedre de nationale myndigheders opfølgning af dens anbefalinger, og bemærkede, at kun 56 % modtog et svar i 2019, hvoraf 31 % var afslag¹³¹. Ombudsmanden

---

¹²³ F.eks. ved at udarbejde rapporter om konsekvenserne af nedlukningsforanstaltningerne for den mentale sundhed og præcisere begrundelserne for tilladte rejser.

¹²⁴ Statsrådets afgørelse af 21. april 2021, afsagt efter Domstolens dom af 6. oktober 2020 i sag C-511/18, *La Quadrature du Net* m.fl.

¹²⁵ Statsrådet mindede imidlertid om, at forfatningen fortsat er den højeste norm i det nationale retssystem, og at den skal sikre, at anvendelsen af EU-retten som fastsat af Den Europæiske Unions Domstol i praksis ikke bringer forfatningsmæssige krav, som ikke er garanteret på tilsvarende vis i EU-retten, i fare (præmis 9 og 10 i afgørelsen).

¹²⁶ CNCDDH er sidestillet med en uafhængig administrativ myndighed og er en national menneskerettighedsinstitution, der er akkrediteret med A-status af Den Globale Alliance af Nationale Menneskerettighedsinstitutioner (GANHRI). Den består af 64 medlemmer: repræsentanter for de vigtigste NGO'er, der er aktive inden for menneskerettighedsområdet, repræsentanter for de største fagforbund og andre eksperter.

¹²⁷ I sine udtalelser, der blev offentliggjort ex officio den 28. januar og 25. marts 2021 om de på hinanden følgende udgaver af lovforslaget med henblik på at styrke respekten for republikkens principper, beklager CNCDDH, at den ikke er blevet hørt under udarbejdelsen af udkastet, og formulerer i alt 35 anbefalinger, hvoraf nogle vedrører den præcise ordlyd af loven.

¹²⁸ GANHRI's Underudvalg om akkreditering, rapport — marts 2019.

¹²⁹ Dette forfatningsmæssigt forankrede organ har til opgave at beskytte borgernes rettigheder i deres forhold til statslige myndigheder og kan anvendes af enhver fysisk eller juridisk person. Det er kompetent til at foretage efterforskning, mægle, udstede anbefalinger og foreslå lovgivningsreformer.

¹³⁰ I henhold til artikel 25 i organisk lov nr. 2011-333 af 29. marts 2011 kan ombudsmanden ved indbringelse af sager rette enhver anbefaling til de berørte myndigheder eller personer, som skal informere om opfølgningen på anbefalingerne. Hvis der ikke foreligger oplysninger, eller hvis opfølgningen ikke er tilfredsstillende, kan ombudsmanden pålægge den tiltalte inden for en nærmere fastsat frist at træffe de nødvendige foranstaltninger. Bliver der ikke fulgt op på dette påbud, udarbejder ombudsmanden en særlig rapport, som meddeles den pågældende. Ombudsmanden offentliggør denne rapport og i givet fald svaret fra den pågældende.

¹³¹ Jf. ombudsmandens årlige aktivitetsrapport 2020, s. 20.

afgav også to udtalelser om den retlige ordning for sundhedsmæssige undtagelsestilstande for at sikre, at de lovgivningsmæssige og reguleringsmæssige foranstaltninger, der er truffet for at bekæmpe pandemien, respekterer enkeltpersoners rettigheder og frihedsrettigheder og sikrer ligebehandling¹³².

Den seneste lovgivning giver anledning til bekymring med hensyn til dens potentielle indvirkning på landskabet for civilsamfundet. Frankrig anses stadig for at have snævre grænser for civilsamfundet¹³³, og restriktioner, der er pålagt offentlige forsamlinger under pandemien¹³⁴, navnlig de lokale myndigheders gennemførelse heraf, har givet anledning til yderligere bekymringer i denne henseende¹³⁵. Den nye lov om global sikkerhed, som blev vedtaget af parlamentet den 15. april 2021, er blevet kritiseret i stærke vendinger af forskellige interessenter¹³⁶ og uafhængige myndigheder¹³⁷ for dens potentielle indvirkning på ytrings- og informationsfriheden og retten til at protestere. Den giver politipatruljerne mulighed for at medbringe kameraer og bruge droner til at transmittere billeder af demonstranter og andre tilstedeværende til et kommandocenter, og der blev indført en ny lovovertrædelse bestående i ondsindet udbredelse af billeder af de retshåndhævende embedsmænd i udøvelsen af deres hverv med den åbenlyse hensigt at skade deres fysiske eller psykiske integritet¹³⁸. Indførelsen af denne nye lovovertrædelse blev kraftigt kritiseret for dens indvirkning på retten til information i betragtning af betydningen af rapporter fra andre vidner end professionelle journalister¹³⁹. For at løse disse problemer besluttede premierministeren at forelægge loven i sin helhed for forfatningsrådet. Sidstnævnte erklærede flere bestemmelser forfatningsstridige, herunder den artikel, der førte til indførelsen af ovennævnte nye overtrædelse, og fremsatte forbehold med hensyn til andre bestemmelser¹⁴⁰. Et lovforslag om styrkelse af respekten for republikkens principper, som blev forelagt parlamentet den 9. december 2020, blev også kritiseret for de begrænsninger, det kunne

---

¹³² Udtalelse 20-03 af 27. april 2020 om gennemførelsen af den sundhedsmæssige undtagelsestilstand i forbindelse med covid-19-pandemien samt bekendtgørelser og dekretter om anvendelsen heraf og udtalelse 20-10 af 3. december 2020 om den retlige ordning for den sundhedsmæssige undtagelsestilstand.

¹³³ Som nævnt i rapporten om retsstatssituationen 2020, landekapitlet om retsstatssituationen i Frankrig, s. 11. Se bedømmelsen fra CIVICUS; Se CIVICUS' rating, som er en skala med fem kategorier: åben, indsnævret, obstrueret, undertrykt og lukket.

¹³⁴ Nogle af disse foranstaltninger blev anfægtet ved domstolene. Ved afgørelse af 13. juni 2020 fastslog statsrådet, at det generelle forbud mod demonstrationer, som samlede over ti personer, der blev indført ved dekret af 31. maj 2021, ikke var begrundet i den nuværende sundhedssituation, når sikkerhedsforanstaltningerne kunne overholdes, eller når begivenheden sandsynligvis ikke ville samle mere end 5 000 personer. Den 21. juni gav et nyt dekret præfekterne tilladelse til offentlige forsamlinger, hvis arrangørerne var i stand til at sikre, at sikkerhedsforanstaltningerne blev overholdt. Ved afgørelse af 6. juli 2020 suspenderede statsrådet kravet om tilladelse som en uforholdsmæssig tilsidesættelse af retten til at demonstrere.

¹³⁵ Præfekterne påberåbte sig f.eks. risikoen for forstyrrelse af den offentlige orden eller den sundhedsmæssige undtagelsestilstand med henblik på at indføre forbud eller restriktioner mod demonstrationer mod lovforslaget om global sikkerhed, men deres afgørelser blev suspenderet af domstolene. Se bidrag fra Det Europæiske Borgerforum i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 25.

¹³⁶ F.eks. udsendte *Observatoire des libertés et du numérique* den 12. november 2020 en meddelelse, som indsamlede underskrifter fra en lang række organisationer, herunder *Ligue des droits de l'Homme*, *La Quadrature du Net*, *Syndicat des avocats de France* og *Syndicat de la Magistrature*.

¹³⁷ Jf. ombudsmanden, udtalelse 20-06 af 17. november 2020 om den tekst, der er vedtaget af lovkommissionen om lovforslaget om global sikkerhed, og CNCDDH, udtalelse af 26. november 2020 om lovforslaget om global sikkerhed.

¹³⁸ Se afsnit III.

¹³⁹ Jf. ombudsmandens udtalelse *supra*, p. 5, og CNCDDH's udtalelse *supra*, s. 6-7.

¹⁴⁰ Forfatningsrådets afgørelse nr. 2021-817 DC af 20. maj 2021

medføre for forenings- og ytringsfriheden¹⁴¹. Navnlig skaber bestemmelserne om kontrol med udenlandsk finansiering af religiøse foreninger over en vis tærskel, udvidelse af grundene til opløsning af foreninger, herunder handlinger begået af dens medlemmer, samt indførelse af en forpligtelse til at underskrive en bredt defineret kontrakt om republikansk forpligtelse om foreninger, der anmoder om støtte, bekymring både på nationalt¹⁴² og europæisk plan¹⁴³.

---

¹⁴¹ Se bidrag fra Det Europæiske Borgerforum i rapporten om retsstatssituationen 2021, s. 26-27. Amnesty International udtrykte også bekymring over dette lovforslag i en meddelelse af 29. marts 2021.

¹⁴² Jf. ombudsmandens udtalelse 21-01 af 12. januar 2021 om lovforslaget til styrkelse af respekten for republikkens principper og CNCDH af 25. marts 2021, anden udtalelse om lovforslaget til styrkelse af respekten for republikkens principper samt det fælles brev fra en lang række sammenslutninger og fagforeninger til senatorer den 7. april 2021, <https://www.ldh-france.org/wp-content/uploads/2021/04/Lettre-aux-senatrices-et-senateurs-avec-les-derniers-signataires.pdf>.

¹⁴³ Jf. udtalelse fra ekspertrådet om NGO-lovgivning fra Europarådets konference for NGO'er af 31. marts 2021 om lovforslagets forenelighed med de europæiske standarder for at sikre, at alle overholder republikkens principper.

Bilag I: Liste over kilder i alfabetisk rækkefølge*

* Listen over indkomne bidrag i forbindelse med høringen om rapporten om retsstatssituationen 2021 kan ved findes på <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Agence Française Anticorruption (2020), aktivitetsrapport (https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/RA_AFA_2020_V2_WEB.pdf).

Agence Française Anticorruption (2020), *Anticorruption Plan for 2020-2022* (https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/RA_AFA_2020_ENG_Version_Finale.pdf).

Agence Française Anticorruption (2020), *national diagnose om antikorrupsionssystemer i virksomheder* (<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Diagnostic%20national%20sur%20les%20dispositifs%20anticorruption%20dans%20les%20entreprises.pdf>).

Agence Française Anticorruption (2020), *praktisk vejledning for virksomheder inden for gaver og repræsentation* (<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Guide%20pratique%20politique%20cadeaux%20et%20invitations.pdf>).

Agence Française Anticorruption (2020), *retningslinjer for håndtering af risikoen for korrupsion i forbindelse med offentlige indkøb* (https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Guide_maitrise_risque_corruption-Hyperlien.pdf).

Agence Française Anticorruption (2020), *retningslinjer for udvikling af mekanismer for whistleblowere* (<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Recommandations%20AFA.pdf>).

Agence Française Anticorruption (2021), *anbefalinger, statstidende af 12. januar 2021* (<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Recommandations%20AFA.pdf>).

Agence Française Anticorruption, direktøren (2020), *høring med repræsentanter for nationalforsamlingen, i april 2021* (video available at http://videos.assemblee-nationale.fr/video.10597957_60656dae755b9.lutte-contre-la-corruption--m-charles-duchaine-directeur-de-l-agence-francaise-anticorruption-1-avril-2021).

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2021), *Media pluralism monitor 2021*.

Conseil supérieur de l'audiovisuel (2021), *udtalelse om lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker i den digitale tidsalder og lovforslaget om beskyttelse af offentlighedens adgang til kulturelle værker, 22. marts 2021* (<https://www.csa.fr/Reguler/Espace-juridique/Les-textes-reglementaires-du-CSA/Avis-du-CSA-au-gouvernement/Avis-du-22-mars-2021-sur-le-projet-de-loi-organique-relatif-a-la-protection-de-l-acces-du-public-aux-oeuvres-culturelles-a-l-ere-numerique-et-le-projet-de-loi-relatif-a-la-protection-de-l-acces-de-l-acces-du-public-aux-oeuvres-culturelles>).

Délégation des Barreaux (2021), *bidrag fra Délégation des Barreaux de France i rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Den franske nationalforsamling, nationalforsamlingens præsidium, *mødesammendrag* (<https://www2.assemblee-nationale.fr/15/le-bureau-de-l-assemblee-nationale>).

Den franske regering (2021), *den uafhængige kommissions rapport af 2. april 2021 om forholdet mellem pressen og de retshåndhævende myndigheder* (https://www.gouvernement.fr/sites/default/files/document/document/2021/05/rapport_commission_independante_sur_les_relations_entre_le_presse_et_les_forces_de_lordre.pdf).

Den franske regering (2021), *input fra Frankrig til rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Den Globale Alliance af Nationale Menneskerettighedsinstitutioner (GANHRI), Underudvalget for akkreditering (SCA) (2019), *rapport af marts 2019*.

Den høje myndighed for gennemsigtighed i det offentlige liv, *udtalelser efter anmodning fra etiske medarbejdere* (<https://www.hatvp.fr/consulter-les-deliberations-et-avis/>).

Den nationale rådgivende kommission for menneskerettigheder (CNCDH) (2020), *udtalelse af 26. november 2020 om lovforslaget om global sikkerhed*.

Den nationale rådgivende kommission for menneskerettigheder (CNCDH) (2021), *første udtalelse af 28. januar 2021 om lovforslaget for at styrke respekten for republikkens principper i den fremskyndede lovgivningsprocedure* (https://www.cncdh.fr/sites/default/files/a_-_2021_-_1_-_pjl_principes_de_la_republique_janv_2021.pdf).

Den nationale rådgivende kommission for menneskerettigheder (CNCDH) (2021), *anden udtalelse af 25. marts 2021 om lovforslaget om styrkelse af respekten for republikkens principper* (https://www.cncdh.fr/sites/default/files/a_-_2021_-_4_-_2nd_avis_sur_le_pjl_principes_de_la_republique_mars_2021.pdf).

Det Europæiske Borgerforum (2021), *bidrag fra Det Europæiske Borgerforum i rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Det europæiske journalistforbund, websted (<https://europeanjournalists.org/blog/database/covid-19-what-financial-support-has-the-media-and-journalists-received-in-europe/>).

Det franske forfatningsråd, afgørelse nr. 2020- 878/ 878 QPC af 29. januar 2021.

Det franske forfatningsråd, afgørelse nr. 2020-808 DC af 13. november 2020.

Det franske forfatningsråd, afgørelse nr. 2021-817 DC af 20. maj 2021.

Det franske forfatningsråd, afgørelse nr. 2021-819 DC af 31. maj 2021.

Det franske journalistråd, websted (<https://cdjm.org/decisions/>).

Det franske kulturministerium (2020), *pressemeldelse af 27. august 2020* (<https://www.culture.gouv.fr/Presse/Communiqués-de-presse/Annonce-du-plan-de-soutien-a-la-filière-presse>).

Det franske kulturministerium (2021), *pressemeldelse af 8. april 2021* (<https://www.culture.gouv.fr/Presse/Communiqués-de-presse/Presentation-en-conseil-des-ministres-du-projet-de-loi-relatif-a-la-regulation-et-a-la-protection-de-l-acces-aux-aeuvres-culturelles-a-l-ere-numerique>).

Det franske kulturministerium, websted (<https://www.culture.gouv.fr/Sites-thematiques/Presse/Aides-a-la-Presses/L-aide-a-la-modernisation-des-diffuseurs>).

Det franske parlament, undersøgelseskommissionen (2020), *rapport om hindringer for retsvæsenets uafhængighed* (https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/rapports/cejustice/115b3296_rapport-enquete).

Det franske statsråd (2021), *bidrag fra statsrådet i rapporten om retsstatssituationen 2021*.

Det franske statsråd, afgørelse af 03. marts 2021.

Det franske statsråd, afgørelse af 05. marts 2021.

Det franske statsråd, afgørelse af 06. juli 2020.

Det franske statsråd, afgørelse af 10. juni 2021.

Det franske statsråd, afgørelse af 13. juni 2020.

Det franske statsråd, afgørelse af 21. april 2021.

Det franske statsråd, afgørelse af 22. december 2020.

Det franske statsråd, bekendtgørelse af 18. maj 2020.

Det franske statsråd, bekendtgørelse af 27. november 2020.

Europarådet, ekspertrådet om NGO-lovgivning fra Europarådets konference for NGO'er, *udtalelse af 31. marts 2021 om lovforslagets forenelighed med de europæiske standarder for*

at sikre, at alle overholder republikkens principper (<https://rm.coe.int/opinion-on-the-bill-to-ensure-respect-for-the-principles-of-the-republ/1680a1f40e>).

Europarådet, Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists (2020), indberetning af 16. december 2020, Two Media Workers Injured in Knife Attack (https://www.coe.int/en/web/media-freedom/detail-alert?p_p_id=sojdashboard_WAR_coesojportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_col_id=column-3&p_p_col_count=7&_sojdashboard_WAR_coesojportlet_alertPK=78942550).

Europarådet, websted (<https://www.coe.int/en/web/media-freedom/france>).

Europarådet: Ministerkomitéen (2010), anbefaling CM/Rec(2010)12 fra ministerkomitéen til medlemsstater om dommere: uafhængighed, effektivitet og ansvar.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2019), Flash Eurobarometer-undersøgelse 482: Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

Generaldirektoratet for Kommunikation (2020), Særlig Eurobarometerundersøgelse 502: Corruption.

Greco (2020), Fifth Evaluation Round – Evaluation Report on France.

Journalister uden Grænser, websted (<https://rsf.org/en/france>).

Kommissionen (2018), Study on the implementation of the new provisions in the revised Audiovisual Media Services Directive (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/study-implementation-new-provisions-revised-audiovisual-media-services-directive-avmsd>).

Kommissionen (2020), Rapport om retsstatssituationen — landekapitlet om Frankrig.

Kommissionen (2021), EU's resultattavle for retlige anliggender.

L'Assemblée citoyenne des originaires de turque and others (2021), fælles brev til senatorer den 7. april 2021 (<https://www.ldh-france.org/wp-content/uploads/2021/04/Lettre-aux-senatrices-et-senateurs-avec-les-derniers-signataires.pdf>).

Le Monde (2021), loven om global sikkerhed, forfatningsrådets kritik af tidligere artikel 24 (Loi "sécurité globale": le Conseil constitutionnel censure l'ex-article 24) (https://www.lemonde.fr/societe/article/2021/05/20/le-conseil-constitutionnel-censure-l-ex-article-24-de-la-proposition-de-loi-securite-globale_6080897_3224.html).

Observatoire des libertés et du numérique (2020), meddelelse af 12. november 2020.

Ombudsmanden (2020), udtalelse 20-03 af 27. april 2020 om gennemførelsen af den sundhedsmæssige undtagelsestilstand i forbindelse med covid-19-pandemien samt bekendtgørelser og dekreter om anvendelsen heraf (https://juridique.defenseurdesdroits.fr/doc_num.php?explnum_id=19735).

Ombudsmanden (2020), udtalelse 20-06 af 17. november 2020 om den tekst, der er vedtaget af lovkommissionen om lovforslaget om global sikkerhed (https://juridique.defenseurdesdroits.fr/index.php?lvl=notice_display&id=35092&opac_view=-1&lang_sel=en_UK).

Ombudsmanden (2020), udtalelse 20-10 af 3. december 2020 om den retlige ordning for sundhedsmæssige undtagelsestilstande (https://juridique.defenseurdesdroits.fr/doc_num.php?explnum_id=20282).

Ombudsmanden (2020), udtalelse 20-12 af 16. december 2020 om gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (https://juridique.defenseurdesdroits.fr/doc_num.php?explnum_id=20315).

Ombudsmanden (2021), årlig aktivitetsrapport 2020 (https://www.defenseurdesdroits.fr/sites/default/files/atoms/files/ddd_rapport-annuel-2020_25-03-2021.pdf).

Ombudsmanden (2021), *udtalelse 21-01 af 12. januar 2021 om lovforslaget om styrkelse af respekten for republikkens principper* (https://juridique.defenseurdesdroits.fr/doc_num.php?explnum_id=20384).

The Local (2021), France's constitutional court rejects proposed law limiting filming of police officers (<https://www.thelocal.fr/20210520/frances-constitutional-court-rejects-proposed-law-limiting-filming-of-police-officers/>).

Transparency International (2021), *Corruption Perceptions Index 2020*.

Union Syndicale des Magistrats (2020), Syndicat de la Magistrature, *åbent brev af 21. december 2020*.

Bilag II: Landebesøg i Frankrig

Kommissionens tjenestegrene afholdt i april 2021 virtuelle møder med:

- Agence France Presse
- Agenturet til bekæmpelse af korruption
- Den høje myndighed for gennemsigtighed i det offentlige liv
- Den nationale anklagemyndighed for økonomiske anliggender
- Den nationale rådgivende kommission for menneskerettigheder
- Det centrale kontor til bekæmpelse af korruption og overtrædelser af skattelovgivningen
- Det franske advokatsamfund
- Det nationale advokatråd
- Det nationale journalistforbund
- Det øverste domstolsråd
- Det øverste råd for audiovisuelle medier
- Journalistrådet for etik og formidling
- Justitsministeriet
- Nationalforsamlingens etiske kommissær
- Ombudsmanden
- Reporters without Borders
- Statsrådet
- Syndicat de la Magistrature
- Union syndicale des magistrats

* Kommissionen afholdt også en række horisontale møder med følgende organisationer:

- Amnesty International
- Center for Reproductive Rights
- CIVICUS
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Conference of European Churches
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Centre for Press and Media Freedom
- European Civic Forum
- European Federation of Journalists
- European Partnership for Democracy
- European Youth Forum
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- International Commission of Jurists
- International Federation for Human Rights
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- International Press Institute
- Netherlands Helsinki Committee
- Open Society European Policy Institute
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reporters without Borders

- Transparency International EU